

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут біології, хімії та біоресурсів
(назва інституту/факультету)
Кафедра агротехнологій та ґрунтознавства
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Агровиробництво в сучасному світі
(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))
вільного вибору
(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Технології виробництва та агроменеджмент
(назва програми)

Спеціальність 201 Агрономія
(вказати: код, назва)

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

ІБХБ
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: к.с.-г.н. Осадчук В.Д., расист.,к.б.н. Цвик Т.І
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача <http://ibhb.chnu.edu.ua/profile/user/95>
Дайте лінк на профайл викладача, або викладачів курсу
(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел. 58-47-40
Вкажіть контактний телефон, за яким можна зв'язатися із викладачем у випадку потреби

E-mail: t.cvik@chnu.edu.ua
Вкажіть контактний E-mail, за яким можна зв'язатися із викладачем у випадку потреби

Сторінка курсу в Moodle
Дайте посилання на дисципліну в системі Moodle

Консультації
Онлайн-консультації: **середа з 15.00-17.00**
Очні консультації: за попередньою домовленістю.

Курс «Агровиробництво в сучасному світі» забезпечить підготовку студентів до трудової діяльності у різних сферах аграрного виробництва та домашньому господарюванні, дасть їм загальні відомості про основи сучасного агропромислового виробництва, його технології та технічне забезпечення, економічні та екологічні засади, процеси управління агровиробництвом; залучить студентів до основних видів сільськогосподарської праці, проектно-технологічної діяльності, сформує навички розв'язання творчих практичних завдань дослідницького характеру.

Забезпечення належного рівня загальнотрудової та політехнічної підготовки студентів з урахуванням особливостей праці в аграрному виробництві, умов різних форм власності й конкуренції на ринку праці, формування досвіду емоційно-ціннісних відноси, включення студентів у реальні виробничо-економічні відносини з метою виховання у них культури праці, економічної, екологічної та правової культури.

[illegible]

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Організаційні засади аграрного виробництва						
Тема 1.1. Загальні основи організації аграрного виробництва	9	1	2	-	-	6
Тема 1.2. Особливості організації виробництв різної форми власності та концентрації капіталу	9	1	2	-	-	6
Тема 1.3. Виробничі ресурси та засоби аграрного виробництва	11	2	1	2	-	6
Тема 1.4. Система планування в аграрному виробництві	13	2	1	2	-	8
Тема 1.5. Принципи організації економічної діяльності аграрних підприємств	10	1	-	2	-	7
Тема 1.6. Використання робочої сили в аграрному виробництві	12	1	2	2	-	7
Разом за змістовим модулем 1	64	8	8	8	-	40
Змістовий модуль 2. Економічні основи аграрного виробництва						
Тема 2.1 Фонди аграрного виробництва	6	2	1		-	3
Тема 2.2 Матеріально-технічне забезпечення аграрних підприємств	8	2	1	1	-	4
Тема 2.3 Витрати виробництва та собівартість продукції	6		1	1	-	4
Тема 2.4. Ціни та принцип ціноутворення	7	1	1	1	-	4
Тема 2.5. Валова продукція аграрного виробництва. Виручка та формування прибутку	6		1	1	-	4
Тема 2.6. Собівартість продукції і рентабельність виробництва	6		1	1	-	4
Тема 2.7. Загальні відомості про управління виробництвом	7	1	1	1	-	4
Тема 2.8. Технологія управління аграрним виробництвом	5			1	-	4
Тема 2.9. Менеджмент	5	1	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	56	7	7	7	-	35
Усього годин	120	15	15	15		75

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Форми організації виробництва і праці в сільському господарстві: підряд, оренда, кооператив, фермерські господарства тощо. Механізми формування та діяльність приватних господарств	6
2	Виробництво і переробка продукції. Взаємозв'язок між галузями. Механізація та автоматизація виробничих процесів.	6
3	Кількісна та якісна характеристика засобів виробництва. Склад і структура земельних і сільськогосподарських угідь. Посівні площі під різними культурами. Ефективність використання землі та засобів виробництва.	6
4	Поняття про продуктивність праці, собівартість продукції, госпрозрахунок і рентабельність. Нормування, організація та оплата праці.	8
5	Формування виробничих програм, розробка стратегій, прогнозування. Розподіл прибутку та показники ефективності роботи господарства.	7
6	Сезонність в аграрному виробництві. Постійна та тимчасова (сезонна) робоча сила. Створення додаткових підприємств, організацій переробної галузі, сфери обслуговування для використання сезонної робочої сили.	7
7	Основні та оборотні фонди підприємства. Статутний фонд і його формування	3
8	Фінансово-кредитна підтримка аграрного сектору. Джерело фінансування суб'єктів підприємницької діяльності. Стан, тенденції та проблеми матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств в регіоні.	4
9	Види витрат – податок, погашення боргів, зарплата, придбання матеріальних цінностей і тд. Собівартість продукції. Способи зниження собівартості сільськогосподарської продукції.	4
10	Поняття ціна. Форми та методи ціноутворення. Цінова політика. Ціноутворення на різних типах ринків. Залежність ціни від попиту та пропозицій.	4
11	Реалізація готової продукції, оформлення виручки. Книги обліку. Поняття про прибуток та його формування. Прибуток як кінцевий результат господарювання. Визначення прибутку як різниці між виручкою та витратами.	4
12	Шляхи та способи зниження собівартості сільськогосподарської продукції. Технологія визначення собівартості, прибутку і рентабельності продукції	4
13	Значення комунікації для забезпечення процесу управління. Форми та методи управління виробництвом. Особистість управлінця та його роль у виробничому колективі. Професійна етика, комунікативні здібності	4
14	Особливості управління аграрним виробництвом. Управлінське рішення та його обґрунтування. Аналіз ситуації, шляхи виходу, ліквідація джерел тощо. Функціональне управління в аграрному виробництві.	4
15	Загальні відомості про менеджмент. Історія розвитку менеджменту. Поняття про менеджмент та роль у підприємницькій діяльності. Поняття про економічне мислення, його значення для розробки	4

	стратегії розвитку підприємства (господарства). Методи управління в системі менеджменту. Ділова гра як форма підвищення кваліфікації управлінців.	
	РАЗОМ	75

6. Система контролю та оцінювання

Спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів на заняттях, що дозволяє скласти уявлення про те, як студенти сприймають і осмислюють навчальний матеріал, в якій мірі виявляють самостійність, кмітливість, творчість тощо; усне опитування (індивідуальне і фронтальне), яке полягає в постановці перед студентами запитань за змістом вивченого матеріалу і оцінюванні повноти, логічності і обґрунтованості їхніх відповідей; письмовий контроль знань і умінь здійснюється за допомогою письмових робіт (письмові відповіді на питання модульних контрольних робіт).

6.1. Розподіл балів, які отримують студенти (залік)

Поточне тестування та самостійна робота									залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3,4	T5	T6	T7,8	T9,10	T11,12,13	T14,15	40	100
5	5	5	5	10	5	10	10	5		

T1, T2 ... T15– теми змістових модулів.

6.2. Засоби оцінювання

Контрольні питання до підсумкового модулю

1. Предмет, завдання і методи аграрного виробництва.
2. Особливості сільськогосподарського виробництва
3. Поняття і класифікація систем господарства
4. Порядок обґрунтування системи господарства в сільськогосподарських підприємствах.
5. Система рослинництва. Система землеробства як технологічна основа рослинництва.
6. Поняття та характеристика системи ведення тваринництва
7. Поняття та характеристика система обслуговуючих і підсобних виробництв
8. Фермерське господарство як форма підприємництва в сільському господарстві.
Принципи ведення
9. Склад фермерського господарства
10. Порядок створення фермерського господарства
11. Права та обов'язки фермерських господарств
12. Діяльність фермерського господарства. Шляхи успішного ведення господарства
13. Державна підтримка фермерських господарств.
14. Земля - найважливіше багатство суспільства
15. Специфічні властивості землі.
16. Категорії родючості ґрунту, коротка характеристика
17. Природні фактори родючості.
18. Дайте визначення поняття УГІДДЯ. Класифікація угідь та їх характеристика.

19. Державний облік земель, його мета. Характеристика облікової документації
20. Поняття бонітування ґрунтів та його якісна оцінка.
21. Економічна оцінка землі та її значення.
22. Показники, що визначають рівень інтенсивності використання земельних ресурсів.
23. Поняття рекультивація земель та її основні види.
24. Організація робіт з охорони земельних ресурсів.
25. Розвиток агровиробництва в розвинутих європейських країнах (країна на вибір)
26. Розвиток підприємництва на селі
27. Розвиток транспортного сполучення та зв'язку в сільських населених пунктах.
28. Удосконалення інженерної інфраструктури.
29. Розвиток житлового будівництва та комунального господарства на селі.
30. Розвиток освіти на селі.
31. Розвиток медичного обслуговування в сільських населених пунктах.
32. Розвиток культурно-дозвільної діяльності.
33. Побутове обслуговування сільського населення
34. Розвиток фізичної культури та спорту на селі
35. Розвиток торгівельного обслуговування в сільських місцевостях.
36. Створення умов для заохочення молоді до роботи і проживання у сільській місцевості.
37. Охорона і підвищення родючості ґрунтів.
38. Удосконалення системи моніторингу земель.
39. Аналіз динаміки виробництва сільськогосподарських культур в Україні (культура на вибір)
40. Поняття засоби виробництва та їх класифікація.
41. Характеристика основних та оборотних засобів виробництва.
42. Засоби виробничого і невиробничого призначення.
43. Перелік показників використання виробничих фондів.
44. Визначення поняття система машин та організаційно - економічні вимоги до системи машин.
45. Як обчислити потреби господарства в сільськогосподарських машинах?
46. Організація внутрішньогосподарського транспорту
47. Класифікація вантажів
48. Організація технічного обслуговування, ремонту та зберігання техніки
49. Показники інтенсивності, продуктивності, економічності використання автопарку (перелік)
50. Галузевий склад сільського господарства.
51. Поняття про трудові ресурси, їх склад, структура і особливості використання в агровиробництві
52. Класифікація трудових ресурсів в агровиробництві
53. Показники працевзабезпечення і використання трудових ресурсів
54. Шляхи поліпшення використання трудових ресурсів.
55. Поняття про продуктивність праці.
56. Рівень продуктивності праці в сільському господарстві та його визначення.
57. Фактори і резерви продуктивності праці.
58. Екологічні аспекти органічного агровиробництва (ОАВ).
59. Стан і розвиток органічного виробництва на ринку продукції в Україні.
60. Органічне землеробство та його розвиток в Україні.

61. Переваги та недоліки ОАВ.
62. Розвиток ОАВ в країнах ЄС.
63. Основні проблеми розвитку ОАВ в Україні.
64. Органічне виробництво в світі - історія розвитку.
65. Альтернативне сільське господарства та його критика.
66. Основні напрямки екологічної стабілізації агроєкосистем.
67. Біодинамічне землеробство і його розвиток в Україні.
68. Теоретичні основи формування органічного агровиробництва
69. Розвиток агровиробництва в областях України (характеристика області на вибір).
- 70.

6. 3. Форми поточного та підсумкового контролю

1. Контрольна робота оцінюється:

Модульні контрольні роботи проводяться у письмовій формі. Вони включають також задачі та практичні завдання. Кожне питання оцінюється за 10-ти бальною шкалою:

10 балів	студент виявляє глибокі і повні знання матеріалу, проявляє творчий підхід та безпомилкове відтворення набутих теоретичних знань з використанням наукової термінології.
8 балів	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань.
6 балів	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань, проте допускає помилки, які може виправити з допомогою викладача.
4 бали	студент виявляє знання основного матеріалу, але під час відповіді допускає помилки і неточності.
2 бали	студент робить спроби відповідати, проте виявляє слабкі знання та допускає грубі помилки.
0 балів	студент не може дати відповіді на запитання.

2. Усний захист практичних робіт

“5 балів” – при володінні методиками практичної роботи, науковому обґрунтуванні отриманих результатів і формуванні висновків.

“4 бали” – при володінні результатами практичної роботи, при незначних помилках при обґрунтуванні отриманих результатів та формуванні висновків.

“3 бали” – при освоєнні методик необхідних досліджень при неправильному обґрунтуванні отриманих результатів та формуванні висновків.

Критерії оцінювання зіспиту

Оцінка “відмінно”. Студент вільно володіє програмним матеріалом. В повному об’ємі формує відповіді на поставлені запитання, доповнює їх змістовною інформацією.

Оцінка “добре”. Студент допускає неточності або помилки в трактуванні основних елементів програмного матеріалу. За допомогою навідних питань знаходить вірні рішення.

Оцінка “задовільно”. Студент посередньо володіє теоретичним матеріалом.

Оцінка “незадовільно”. Студент не володіє більшою частиною програмного матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	добре
	C (70-79)	
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	
Незадовільно	FX (35-49)	не задовільно з можливістю повторного складання
	F (1-34)	не задовільно з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

Основна

1. Артиш В. І. Розвиток світового ринку органічної продукції/ В. І. Артиш // Економіка АПК. - 2010. - №3. ~ С. 113-116.
2. Гармашов В. В. До питання органічного сільськогосподарського виробництва в Україні/В. В. Гармашов, О. В. Фомічова // Вісник аграрної науки. - 2010. - № 7. - С. 11-16.
3. Зінчук Т. О. Європейська інтеграція: проблеми адаптації аграрного сектора економіки: моногр. /Т.О. Зінчук. - Житомир: ДВНЗ “Державний агроєкологічний університет”, 2008. -384 с.
4. Кобець М. І. Органічне землеробство в контексті сталого розвитку / М. І. Кобець//Проект “Аграрна політика для людського розвитку”. Актуальні питання аграрної політики: зб. робіт 2003-2004. - № 11. - С. 106-132.
5. Рослинництво: Підручник / О. І. Зінченко, В. Н. Салатенко, М. А. Білоножко; За ред. О. І. Зінченка. — К.: Аграрна освіта, 2001. — 591 с.
6. Загальне землеробство: Підручник / За ред. В.О. Єщенка. — К.: Вища освіта, 2004. — 336 с
7. Назаренко І.І., Бербець М.А., Черлінка В.Р. Грунтознавство у запитаннях, задачах і відповідях (хімічні основи ґрунтотворних процесів та родючості ґрунтів): Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2005. – 210 с.
8. Землеробство та меліорація: [підручник для вищ. навч. закл] / І.І.Назаренко, І.С.Смага, С.М.Польчина, В.Р.Черлінка. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 543 с. (гриф МОНУ)
9. Смага І.С., Черлінка В.Р. Землеробство з основами ерозії та охорони ґрунтів: [навчальний посібник]. - Частина 1. – Чернівці: ЧНУ, 2011. – 156 с.

Додаткова

1. Довідник стандартів ЄС щодо регулювання органічного виробництва та маркування органічних продуктів. Кн. 2 / [редкол. Є. Милованова та ін.] - Львів: ЛА “Піраміда”, 2008. - 204 с.
2. Попова О. Л. Сталый розвиток агросфери: політика і механізми/О. Л. Попова //НАН України, Ін-т екон. та прогнозує. - К., 2009. - 352 с.
3. Рудницька О. В. Ринок продукції органічного землеробства в Україні / О. В. Рудницька //Агроінком. - 2006. - № 1. - С. 31-34.
4. Тринько Р І. Продовольча безпека: аналітична діагностика : моногр. / Р. І. Тринько. - Львів, 2010.- 168 с.

5. Шубравська О. В. Сільськогосподарське виробництво України: нові можливості та виклики розвитку/О. В. Шубравська //Економіка України. -2015.- № 5 (642)- С. 40-51.
6. Офіційний сайт Федерації органічного руху України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [www. organic, com. ua](http://www.organic.com.ua)
7. Доповідь Державної служби статистики України від 28.04.2014 р. № 06.2–07/109-14. “Сільське господарство України 2013” [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://www. ukrstat.gov. ua/](http://www.ukrstat.gov.ua/)
8. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон України від 03.09.2013 р. № 425 - VII //Гэпос України. - 2013. - № 188.
9. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>
10. Майбутнє України - за органічним виробництвом//Урядовий кур’єр. - 2008. - № 61. - С. 8.
11. Дудар О. Т. Екологічне сільське господарство Польщі: тенденції розвитку, система контролю та сертифікації/ О. Т. Дудар//Економіка АПК. - 2013. - № 9. - С. 105-112.
12. Черлінка В.Р. Проектування системи удобрення польових культур: Методичні рекомендації /Укл. В.Р.Черлінка, І.С.Смага – Чернівці: Рута, 2004. – 48 с.
13. Смага І.С. Ефективність використання ресурсів в АПК: Методичні рекомендації до практичних занять / Укл. І.С.Смага, В.Р.Черлінка. – Чернівці: Рута, 2004. – 56 с.

8. Інформаційні ресурси

1. <https://uk.wikipedia.org>
2. [http://www. ukrstat.gov](http://www.ukrstat.gov)
3. <http://www.esri.com/industries/cadastre/index.html>
4. <http://grid.ecoinfo.ru/webint/start.htm>
5. <http://www.grid.unep.ch>